

ПОЛОЖЕННЯ
про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

1. Загальні положення

1.1. Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (далі – Положення) регламентує порядок методичного, інформаційного та організаційного забезпечення права здобувачів вищої освіти на вільний вибір освітніх компонентів як механізму формування індивідуальної освітньої траєкторії.

1.2. Положення розроблено відповідно до чинного законодавства України на основі законів України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 року (зі змінами), «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 року (зі змінами) та нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України, прийнятих відповідно до цих документів, в тому числі Постанови КМУ «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» № 261 від 23.03.2016 р., Наказу МОН України «Про затвердження вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм № 128 від 01.02.2021 р., а також з урахуванням чинних внутрішніх положень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (далі – Університет).

1.3. Вільний вибір освітніх компонентів здійснюється здобувачем вищої освіти відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (п.15 ч. 1 ст.62) в обсязі, що становить не менш 25% загального обсягу кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти за умови погодження з керівником відповідного структурного підрозділу.

1.4. В основу системи вибору освітніх компонентів в Університеті покладено алгоритм індивідуального вибору освітніх компонентів кожним здобувачем вищої освіти всіх форм навчання.

1.5. Для інформування здобувачів вищої освіти про пропоновані Університетом вибіркові освітні компоненти на офіційному сайті Університету розміщено Каталог вибіркових освітніх компонентів (далі – Каталог).

1.6. У Каталогі міститься інформація про вибіркові освітні компоненти (далі - ВОК), вибіркові освітні компоненти зі спеціальності (далі - ВОКС), запропоновані на наступний рік навчання, посилання на каталог освітніх програм університету, результати вибору освітніх компонентів здобувачами, наказ щодо формування груп для вивчення вибіркових освітніх компонентів на

поточний і наступний навчальний рік, архів вмісту каталогу за попередні навчальні роки.

1.7. Здобувач вищої освіти обирає освітні компоненти з Каталогу відповідно до навчального плану його освітньої програми, який визначає кількість і обсяг освітніх компонентів вільного вибору відповідно до семестру навчання.

1.8. Здобувач вищої освіти має право обирати зазначені у Каталозі на наступний навчальний рік ВОК, ВОКС, а також освітні компоненти, що пропонуються як обов'язкові для інших освітніх програм (присвоєння додаткової спеціальності у цьому випадку не передбачається).

1.9. Здобувач вищої освіти має можливість обрати освітні компоненти в іншому закладі вищої освіти у якості реалізації права на академічну мобільність.

1.10. Інформаційно-методичний супровід здобувача вищої освіти у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії забезпечує гарант освітньої програми.

1.11. Вибір освітніх компонентів здійснюється здобувачем вищої освіти через електронну автоматизовану систему Університету «Вибір освітніх компонентів», розміщену на офіційному сайті, у відповідності з Інструкцією по користуванню системою, з обов'язковим зазначенням пріоритету вивчення ВОК.

1.12. Безпосередній вибір освітніх компонентів здобувач здійснює самостійно і свідомо як активний учасник освітнього процесу.

1.13. Після завершення процедури вибору, обрані здобувачем освітні компоненти фіксуються ним в індивідуальному навчальному плані, який візується гарантом освітньої програми.

1.14. Усі вибіркові освітні компоненти, внесені здобувачами вищої освіти в індивідуальний навчальний план є обов'язковими для вивчення. Здобувачі вищої освіти не можуть після початку навчального семестру відмовитись від вивчення запланованого освітнього компоненту. Відмова від запланованого освітнього компоненту спричиняє академічну заборгованість.

2. Організаційно-методичне забезпечення формування Каталогу вибіркових освітніх компонентів

2.1. До 15 вересня кафедри Університету затверджують для вивчення у наступному навчальному році:

- силабуси вибіркових освітніх компонентів (для освітнього рівня «бакалавр» - чотири ВОК, для освітнього рівня «магістр» - два ВОК; для освітньо-наукового рівня «доктор філософії» - чотири ВОК);

- силабуси вибіркових освітніх компонентів зі спеціальності (ВОКС).

2.1.1. ВОК планується у обсязі 4 кредитів ЄКТС (освітні рівні «бакалавр», «магістр» денної форми навчання - 3 год. на тиждень). Розподіл аудиторних годин на лекційні, семінарські, практичні заняття визначається силабусом освітнього компонента. ВОК спрямовані, як правило, на формування загальних компетентностей та soft-skills здобувачів вищої освіти.

2.1.2. ВОКС, який пропонується до включення у Каталог, планується в обсязі 4 кредитів ЄКТС (освітні рівні «бакалавр», «магістр» денної форми навчання - 3 год. на тиждень). ВОКС спрямований, як правило, на формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання однієї чи кількох освітніх програм зазначеної спеціальності.

2.1.3. Перелік і змістове наповнення ВОК і ВОКС можуть обговорюватися зі стейкхолдерами з метою врахування тенденцій розвитку спеціальності, галузі знань і регіональної специфіки.

2.1.4. Силабуси ВОК та силабуси ВОКС укладаються і затверджуються відповідно до діючих положень Університету.

2.2. До 5 жовтня НПП, які забезпечують освітній процес за ВОК і ВОКС, готують відео-презентації для інформування здобувачів вищої освіти про особливості і переваги освітнього компонента. Технічну допомогу в підготовці відео-презентацій здійснює відділ організаційно-виховної роботи та професійної орієнтації молоді.

2.3. До 15 жовтня навчальний відділ з матеріалів поданих кафедрами (перелік ВОК, перелік ВОКС, силабуси, посилання у відкритому доступі на відео-презентації) формує Каталог вибіркових освітніх компонентів на наступний навчальний рік і передає його до Центру ІТ-технологій та комп'ютерного дизайну.

2.4. До 1 листопада Центр ІТ-технологій та комп'ютерного дизайну розміщує на офіційному сайті Університету Каталог вибіркових освітніх компонентів на наступний навчальний рік. Каталог ВОК поточного навчального року архівується і залишається на офіційному сайті з можливістю його перегляду. Форма представлення ВОК у Каталозі представлена у Додатку 1.

3. Порядок здійснення вибору освітніх компонентів здобувачами вищої освіти

3.1. З 1 жовтня гаранті освітніх програм проводять консультації для здобувачів вищої освіти щодо особливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії.

3.2. З 1 листопада директорат, деканати, заочний відділ організують зустрічі здобувачів з науково-педагогічними працівниками відповідних кафедр, представниками Центру ІТ-технологій та комп'ютерного дизайну з метою інформування здобувачів про ВОК і ВОКС, представлені у Каталозі, та процедурою їх вибору. Відповідні анонси зустрічей оприлюднюються на офіційному сайті університету.

3.3. З 15 листопада до 25 листопада здобувачі вищої освіти здійснюють самостійний свідомий вибір освітніх компонентів за допомогою автоматизованої електронної системи Університету «Вибір освітніх компонентів». Здобувач вищої освіти може обрати будь-який ВОК чи ВОКС з Каталогу, а також обов'язковий освітній компонент з іншої освітньої програми (з урахуванням особливостей власної освітньої програми і необхідності

вивчення дисциплін-передумов, зазначених у силабусах), обов'язково зазначивши пріоритет його вивчення.

3.3.1. Здобувачі освітніх рівнів «бакалавр» і «магістр» здійснюють вибір ВОК та ВОКС щорічно на наступний навчальний рік. Здобувачі освітнього рівня «доктор філософії» здійснюють вибір ВОК та ВОКС на весь період навчання.

3.3.2. У навчальних планах освітніх програм вибіркового складника, як правило, передбачається з III семестру для освітнього рівня «бакалавр», з II семестру – для освітнього рівня «магістр», з III семестру – для освітнього рівня «доктор філософії».

3.3.3. Здобувачі освітнього рівня «магістр» здійснюють вибір ВОК та ВОКС на II семестр поточного навчального року з Каталогу попереднього навчального року з 20 жовтня до 1 листопада (до архівування Каталогу попереднього навчального року). Центр ІТ-технологій та комп'ютерного дизайну і гаранті освітніх програм мають пересвідчитись, що зазначені здобувачі Університету зареєструвалися на ВОК і ВОКС на II семестр поточного навчального року, про що повідомляють відповідні директорат / деканат / відділ.

3.3.4. З 10 грудня до 15 грудня Центр ІТ-технологій та комп'ютерного дизайну і гаранті освітніх програм мають пересвідчитись, що всі здобувачі Університету зареєструвалися на ВОК і ВОКС на наступний навчальний рік, включаючи реєстрацію здобувачів освітнього рівня «магістр» на II семестр поточного навчального року, здобувачів освітнього рівня «доктор філософії» на весь період навчання, про що повідомляють відповідні директорат і деканати.

3.4. Формування груп здобувачів для вивчення освітніх компонентів відбувається за допомогою автоматизованої електронної системи Університету «Вибір освітніх компонентів» до початку другого семестру поточного навчального року з урахуванням указанного здобувачами пріоритету ВОК чи ВОКС.

3.4.1. Сформовані групи здобувачів висвітлюються на офіційному сайті Університету в зазначеному Каталозі.

3.4.2. Навчальний відділ на основі результатів формування груп автоматизованою електронною системою «Вибір освітніх компонентів» готує проєкт наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК і ВОКС здобувачами вищої освіти до початку другого семестру. Проєкт наказу для вивчення ВОК і ВОКС здобувачами вищої освіти заочної форми навчання готує заочний відділ у зазначені вище терміни. Проєкт наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК і ВОКС здобувачами вищої освіти освітнього рівня «доктор філософії» готує відділ аспірантури та докторантури у зазначені вище терміни.

3.4.3. Наказ про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК і ВОКС здобувачами вищої освіти оприлюднюється на офіційному сайті в розділі Каталог та доводиться гарантими освітніх програм до здобувачів до початку другого семестру.

3.5. На підставі вищезазначеного наказу здобувач вищої освіти вносить до індивідуального навчального плану вибіркові освітні компоненти. Індивідуальні плани візує гарант, затверджує директор інституту / декан факультету / керівник відділу до початку семестру, в якому буде вивчатися **ВОК і ВОКС**. Індивідуальний план освітньо-наукової роботи здобувача освітнього рівня «доктор філософії» складається на весь період його підготовки і затверджується Вченою радою інституту/факультету **упродовж двох місяців з дати зарахування до аспірантури**.

3.6. Директорат / деканати / заочний відділ / відділ аспірантури і докторантури на підставі наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК здобувачами вищої освіти надають навчальне навантаження на наступний навчальний рік на відповідні кафедри. Директорат / деканати та заочний відділ на підставі наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК здобувачами освітнього рівня «магістр» на другий семестр поточного навчального року надають відповідне навчальне навантаження на кафедри.

4. Особливості комплектування груп здобувачів для вивчення вибірових освітніх компонентів освітніх рівнів «бакалавр», «магістр»

4.1. Мінімальна кількість здобувачів вищої освіти для формування групи для вивчення вибірового освітнього компоненту є економічно обґрунтованою і становить **25 осіб (відхилення може складати не більше 2 осіб)**.

4.2. У разі, якщо з певного освітнього компоненту не сформувалася група, то здобувачі, які його обрали, переміщуються за допомогою автоматизованої електронної системи Університету «Вибір освітніх компонентів» у групу освітнього компоненту, який вони зазначили за наступним пріоритетом вивчення.

4.3. У разі запису на вибіровий освітній компонент максимальної кількості здобувачів (**30 осіб**) запис на цей ВОК/ВОКС на наступний навчальний рік зупиняється. Відповідно здобувачі, які не встигли записатися на цей ВОК/ВОКС, можуть записатися наступного навчального року, якщо цей компонент буде заявлений у Каталозі.

4.4. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітніми програмами, згідно з якими заплановано вільний вибір освітніх компонентів раніше, ніж зазначено у **п.3.3.2**, подають **впродовж першого навчального тижня** до директорату / деканату / заочного відділу заяви у паперовому/електронному виді (за бажанням здобувача) щодо вивчення ВОК/ВОКС. У цьому разі вони мають змогу доєднатися до вже сформованих груп з вивчення ВОК/ВОКС на поточний навчальний рік, які відображені на сторінці Каталогу. Заява зберігається в директораті інституту/ деканаті факультету/ заочному відділі протягом одного року. Навчальний / заочний відділ готує проєкт наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК/ВОКС здобувачами вищої освіти **у тижневий термін**.

4.5. Здобувачі освітнього рівня «магістр», які зараховані до Університету пізніше зазначених цьому Положенні строків вибору ВОК і ВОКС, подають

впродовж першого навчального тижня до директорату / деканату / заочного відділу заяви у паперовому/електронному виді (за бажанням здобувача) щодо вивчення ВОК і ВОКС. У цьому разі вони мають змогу доєднатися до вже сформованих груп з вивчення ВОК і ВОКС, які відображені на сторінці Каталогу. Заява зберігається в директораті інституту/ деканаті факультету/ заочному відділі протягом одного року. Навчальний / заочний відділ готує проєкт наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК/ВОКС здобувачами вищої освіти **у тижневий термін**.

4.6. У випадку, якщо здобувач вищої освіти з поважної причини (тривала хвороба, академічна відпустка, переведення здобувача з іншого ЗВО) не обрав освітні компоненти у встановлений термін, він має здійснити вибір освітніх компонентів з переліку тих, з яких вже сформовані групи, **у тижневий термін** з виходу на навчання шляхом подання до директорату / деканату заяви у паперовому/електронному виді (за бажанням здобувача). Заява зберігається в директораті інституту/ деканаті факультету/ заочному відділі **протягом одного року**. Навчальний / заочний відділ готує проєкт наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК/ВОКС здобувачами вищої освіти **у тижневий термін**.

5. Особливості вибору освітніх компонентів здобувачами освітнього рівня «доктор філософії»

5.1. Мінімальна кількість здобувачів вищої освіти для формування групи для вивчення ВОК і ВОКС не встановлюється для здобувачів освітнього рівня «доктор філософії», кількісний склад груп яких є малочисельним і враховує індивідуальну освітньо-наукову траєкторію здобувача та тематику дисертаційного дослідження..

5.2. Здобувач освітнього рівня «доктор філософії» має право вносити зміни до свого індивідуального плану на підставі п. 26 Постанови КМУ «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» № 261 від 23.03.2016 р. Зміни до вибіркової частини індивідуального плану освітньо-наукової роботи здобувач вищої освіти може внести не пізніше, ніж за два місяці до початку навчального року за обґрунтованою заявою, поданою у відділ аспірантури та докторантури. Зміни, внесені до індивідуального плану освітньо-наукової роботи, затверджуються вченою радою інституту/факультету в установленому порядку. Зміна обраних освітніх компонентів після початку навчального семестру, в якому вони викладаються, не допускається.

6. Прикінцеві положення

6.1. Це Положення набуває чинності після його ухвалення Вченою радою Університету та затвердження наказом ректора.

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться за рішенням Вченої ради Університету й затверджуються наказом ректора.

Виконавець

О.О. Прокоф'єва

Провідний юрисконсульт

А.Є. Єрмак

Додаток 1*Форма представлення вибірових освітніх компонентів у Каталогі***Каталог вибірових освітніх компонентів (ВОК)**

Освітній рівень	Назва	Силабус	Відео-презентація	Галузь знань, спеціальність, освітня програма для якої рекомендується освітній компонент	Кафедра
Бакалавр		URL	URL	Всі спеціальності	
Бакалавр				206 Садово-паркове господарство	
Бакалавр				05 Соціальні і поведінкові науки	
Бакалавр				ОП Початкова освіта. Іноземна мова	
Бакалавр	Вибіркові освітні компоненти з спеціальності 053 Психологія				Психології
...					
Магістр					
Магістр	Вибіркові освітні компоненти з спеціальності 054 Соціологія				Соціології і філософії
...					
Доктор філософії					
..					

Посилання на каталог освітніх програм Університету, де здобувач може ознайомитися з освітніми компонентами, що пропонуються як обов'язкові для інших освітніх програм

Форма представлення вибірових освітніх компонентів з спеціальності (ВОКС)

Каталог вибірових освітніх компонентів зі спеціальності ... (ВОКС)

Назва	Силабус	Презентація	Освітня програма для якої рекомендується сертифікаційна програма
Психосоматика	URL	URL	Всі ОП спеціальності 053 Психологія
Проективна діагностика в клінічній практиці			ОП Клінічна психологія ОП Клінічна та реабілітаційна психологія
...			